

Mindennek bizonyosága az a csaknem 500 intonáció, melyet a kántori szolgálat évtizedei érleltek. Ezek most, 2013 elején „Zengjetek orgonák!” cím alatt egybegyűjtve jelennek meg a Református Kálvin Kiadónál.

Bódiss Tamás

Új Paulus-orgonák Szabolcsban

Új orgona a fényeslitkei református templomban

Új, kétmanuálos–pedálos, 17 regiszteres, mechanikus csúszkaláda rendszerű orgonát készített a *Paulus Orgonaépítő Műhely* Fényeslitke református templomába.

A település legrégebbi építészeti emléke az 1200-as évek közepén, román stílusban épült műemlék templom, amely jelenleg kb. 350 fő befogadására alkalmas. A fényeslitkei református gyülekezet életében mindig is fontos helyen állt a színvonalas kulturális programok szervezése. Az elmúlt években egyre népszerűbb közösségi események rávilágítottak arra, hogy a térségben komoly érdeklődés mutatkozik az egyházzene iránt.

2004-re egyértelművé vált, hogy a templom leromlott állapotú, 1942-ben épült, egymanuálos–pedálos, 7 regiszteres, pneumatikus kúpláda rendszerű Rieger-orgonája már csak több millió forintos felújítással láthatná el feladatát. Az egyházközség ezért új orgona építését kezdte el fontolgatni, amely a liturgián túl lehetővé tenné a zenei rendezvényekre való egyre gyarapodó igények kiszolgálását is.

2008-ban az egyházközség a Nemzeti Kulturális Alaptól 3 millió, az Oktatási és Kultu-

rális Minisztériumtól pedig 4 millió forint támogatást nyert. Kezdetét vette a hangszer tervezésének előkészítése *Fekete Károly* lelkész, teológiai tanár szakmai tanácsadása mellett. Adakozást hirdettek meg, és az egyházközség alapítványa is az orgonaépítést tűzte ki céljával. Több referenciamunka alapján *Paulus Frigyes* orgonaépítő mestert bízták meg. A régi orgonát a Móri Református Egyházközség vásárolta meg jelképes összegért, amely szintén az új hangszer építésére lett fordítva.

A 2011-ben, Leader-forrásokból elnyert további 15 millió forint révén az eredetileg 9 regiszteresre tervezett hangszer végül 17 sípsorral épült meg. Összköltsége 31 250 000 forint volt, ebből 26 000 000 forint külső forrásokból ered, a fennmaradó összeget a gyülekezet adományai és az alapítvány fedezte.

A kivitelezés a támogatások ütemezéséből adódóan több szakaszra lett bontva; az orgona ezért 2012-re készült el teljesen. Különlegessége, hogy a két manuál sípműve közös szálládán, ún. ikerládán helyezkedik el, jelentősen csökkentve a mechanikus szerkezet helyigényét. A hangszer szálládái lökés kiegyenlítő fűvökkel

lettek felszerelve, amelyek biztosítják az egyenletes nyomású széléllátást. A mechanikus játszótárhoz közvetlen kapcsolatot biztosít az orgonista és a csúszkaláda hangszelepei között, komfortos billentésérzetet kölcsönözve ezzel a kántori szolgálat mellett a koncertező művészek munkáját is megkönnyíti. A motordoboz hangszigetelő anyaggal van bélelve, ezért a fűvómotor teljesen zajtalan. Az orgonaszekrény tömör tölgyfából készült, formája, díszítése a templom bútorzatával harmonizál.

Az orgona diszpozíciója:

I. manual	C–g ³	II. manual	C'–g ³
Prinzipal	8'	Gedackt	8'
Bourdon	8'	Prinzipal	4'
Octav	4'	Rohrflöte	4'
Holzflöte	4'	Nasath	2 3/4'
Blockflöte	2'	Superoctav	2'
Mixtur 3 x	1 1/2'	Terz	1 3/4'
Trompeta	8'	Krummhorn	8'
		Tremulant	

Pedal C–f ¹		játéksegítők:
Subbass	16'	P+I, P+II, I+II, Pleno,
Apertabass	8'	Tutti, Zungen ab
Choralbass	4'	2000 soros setzer-kombináció

mechanikus csúszkaládák

Az orgonát (ld. a 100. oldal utáni képmelléklet verzióján, fönt) 2012. november 18-án hálaadó istentisztelet keretében Csegei István, a Szabolcs-Beregi Református Egyházmegye esperese áldotta meg. Igét hirdetett Fekete Károly lelkész, teológiai tanár, az ünnepség végén pedig koncert adott Pálúr János orgonaművész.

Az egyházközség tervei között szerepel az egész térséget érintő egyházzenei események szervezése, hiszen a rendszeressé váló orgonahangversenyek és zenés áhítatok nemcsak a gyülekezet, hanem a térség közösségeinek lelki épülését is szolgálják meg.

Paulus Marcell orgonaépítő és -javító (Budaörs)

Az újjáépített tuzséri hangszer

A mai keleti határszélen, Záhony közelében fekvő Tuzsér református temploma a hívek kitaró adakozásának és három évtizedes erőfeszítésének köszönhetően 1834-re épült fel. Az orgonaépítés 1917-ben került előtérbe. 1940-ben Árokhaty Béla a templomhajó nyugati végébe, a bejáratlalt szembe egy szószékkal egybeépített, 7 regiszteres, kétmanuális orgonát tervezett, de a terv a világháború miatt nem valósult meg. 1970-ben megvásárolták a rákoskeresztúri evangélikus templom 2179-es sorozatszámú, 1925-ben készült 6 regiszteres Rieger-orgonáját, s azt 2 sípsorral kibővítve építette fel 150 ezer forintból a korábban tervezett helyre, de a szószék oda való áthelyezése nélkül.

Az orgona diszpozíciója ez volt: *Pedal*: Subbass 16', *Manuál*: Principál 8', Födött 8', Salicionál 8', Oktáv 4', Csöfuvola 4', Erdei fuvola 2', Mixtur 3x2'.

2007-ben a templomfelújítás miatt a hangszer kikerült a templomból. 2011-ben az egyházközség megbízásából Paulus Frigyes orgonaépítő mester a korábbi hangszer használható, restaurált sípművével, de új szerkezettel, új orgonaházba építette fel a bejárat fölötti kar-

zatra. Az orgonaházat Tóth Tamás okleveles építésmérnök tervezte selyemfényű, tört fehér alapszínben. Az orgonaszekrény piros, arany és zöld festésű díszreit a templomberendezéssel összhangban készítették el. (Ld. a 100. oldal utáni képmelléklet verzióján, lent.)

A mechanikus, csúszkaláda-rendszerű orgona diszpozíciója: *Pedal*: Subbass 16', *Manuál*: Principál 8', Gedackt 8', Salicionál 8', Oktáv 4', Rohrflöte 4', Waldflöte 2', Mixtur 3x2'.

A megépült új orgonába a régi orgona — főképpen Rieger gyártmányú — sípjait építették be. A sípok javítás, átalakítás után kerültek új helyükre, jellegüknek megfelelően intonálva és hangolva. Teljesen új regiszter a Waldflöte 2' és részben a Mixtur 3x2'.

Az orgona homlokzatában 21 új síp készült 70%-os orgonafémből, mely a Principál 8' és az Oktáv 4' sípsoraiban oszlik meg.

2012. november 11-én hálaadó istentisztelet keretében vették használatba az új orgonát, amelyen először Fekete Károly, a hangszer tervezője adott koncertet.

Bódiss Tamás